

Dve deti

Priateľstvo je veľká vec. Dobrí kamoši alebo kamošky sú spriaznené duše. Tešia sa, keď máme radosť, a keď nás náhodou prepadne smútok, tiež ho s nami zdieľajú. Niekedy stačí, keď sú v ťažšej chvíli pri nás, objímu nás alebo nám povedia pár milých slov. Skutoční priatelia sa majú úprimne radi a dávajú si to najavo. Čo všetko podľa teba udržiava a posilňuje priateľstvo?

Deti na obraze sa podobajú. Vyzerajú ako dvojčatá. Ich línie sa zlievajú do dvoch kruhov – hláv a sú prepojené, akoby sa deti nikdy nemali rozdeliť. Ako veľkí kamaráti.

Aj Ľudovít Fulla mal blízkeho priateľa. Bol to takisto slávny slovenský výtvarný umelec Mikuláš Galanda. Učili spolu na Škole umeleckých remesiel (ŠUR), maľovali v spoločnom ateliéri, rozprávali sa o umení. Dokonca napísali *Listy Fullu a Galandu*, v ktorých hovoria o tom, ako by malo vyzerať moderné umenie.

Na zamyslenie

Na obraze sú pravdepodobne zobrazení chlapec a dievča. Podľa čoho si to myslíme?

Môžu byť súrodenci zároveň kamaráti? Čo je na to potrebné?

Aké tvary na obrazoch detí rozoznáš?

Čo na postavách detí naniesol maliar ako prvé? Farby alebo čiary?

Akú náladu má tento obraz?

Kamarát, kam ideš?

Ľudko sa často túlal sám po okolí. Rád by trávil viac času s priateľmi, no zdalo sa, že deti sa mu vyhýbajú. Možno preto, že bol mlčanlivejší a zádumčivejší ako ostatní. Alebo preto, že bol vždy zababraný od farieb. Ľudko totiž nesmierne rád maľoval a bolo to na ňom vidno. Aj keď sa po maľovaní vždy dôkladne umyl, na rukáve mu obvykle ostala aspoň jedna farebná škvrnka.

Keď sa Ľudko túlal, stále niečo vymýšľal. Predstavoval si čarovné krajiny. Napríklad takú, kde ryby lietajú, oblaky sa smejú a vietor sa preháňa s deťmi po lúke. Alebo takú, kde každý deň všetky veci, zvieratá i rastliny zmenia farbu, aby bolo na svete veselšie. Zelené opice si tam pochutnávajú na pruhovaných banánoch.

Cez prázdniny maľoval Ľudko viac obrázkov ako cez školský rok, pretože mal viac času i samoty. Hral sa s farbami, skúšal zvečniť svoje sny.

Jedného dňa sa Ľudkovi rodičia rozhodli, že vezmú syna k moru. A práve tam sa to stalo. Na brehu mora Ľudko stretol Mikiho.

„Kam ideš, kamarát?“ zakričal Miki na Ľudka, keď sa túlal po pláži.

Ľudko sa obzeral okolo seba, lebo nevedel, že Miki volá na neho. Keď si to uvedomil, spýtal sa:

„Myslíš mňa?“

„A koho iného?“ usmial sa Miki.

„Nevedel som, že som tvoj kamarát,“ pokrčil plecami prekvapený Ľudko.

„Doteraz ani ja, ale už to viem.“

Ľudko sa čudoval: „Veď sa vôbec nepoznáme. Ani neviem, ako sa voláš...“

„To nevadí, spoznáme sa raz-dva. Prejdeme sa spolu a ty mi budeš rozprávať. Odkiaľ si, há?“

Mikiho ústa sa hádam nikdy nezatvorili. Na všetko bol zvedavý a neprezradil len to, čo nevedel. Čoskoro sa ukázalo, že sa rád hrá so slovami, predstavuje si dobrodružstvá a príbehy, v ktorých je on hlavným hrdinom. Vymýšľaniu a chichotaniu nebolo konca.

Ľudko a Miki sa celé hodiny spolu túlali v piesku a vo svojich čarovných snoch.

„Ak je učiteľ ten, kto učí, priateľ musí byť ten, čo nám praje všetko dobré. To je jasné, nie?“ mudroval Miki, keď si balili tašky na odchod.

„A to je všetko?“ podpichol ho Ľudko.

„Hm...“ zamyslel sa mudrlant, „kamarát je ten, čo sa o mňa zaujíma, kam idem a čo robím. Navyše, kamarát má ma rád.“

Od tých čias sú z Ľudka a Mikiho najlepší kamaráti.

UMENIE SÚ AJ FARBY A TVARY

Línie tvoria obrysy, kontúry, tvary, teda líniotvary. Línia je jedným zo základných vyjadrovacích prostriedkov vo výtvarnom umení. Líniou sa umelci výtvarne vyjadrujú, teda používajú ju pri svojej tvorbe. Ďalšie vyjadrovacie prostriedky sú farba, tvar, plocha a svetlo. Bez nich si výtvarné tvorenie nevieme predstaviť. Farby tvoria farebné plochy – farboplochy. Líniotvary a farboplochy môžu žiť samostatným životom.

Obraz sa tvorí líniotvarmi a farboplochami.

Ľ. Fulla

Aktivita

Do obrázka Ľudovíta Fullu, na ktorom chýbajú línie, dokresli ceruzkou alebo fixkou svoje vlastné. Môžeš nimi zobraziť seba a svojho kamaráta alebo kamarátku.

1960, papier, linoryt (36 x 47,5 cm)

Vtáčia krajina

Vtáčia krajina je kolorovaná grafika. Vtáci na nej sú farební. Dokážu potešiť hlavne svojou pestrosťou a spevom, ktorý je radosť počúvať. Myslíš, že sa dá započúvať aj do obrazu? Dokážeš si premietnuť spev vtákov pri pozeraní na tento obraz? Vieš ho napodobniť hlasom alebo pískaním?

Vtáčia krajina je jedným z najznámejších diel autora. Vtáci na ňom sú natoľko jedineční, že jeden z nich sa stal dokonca logom, teda značkou leteckej spoločnosti Slovenských aerolínií. Pre teba iste nebude problém nájsť ho na obraze.

Slovo aero znamená vzdušný. Vtáci v tejto krajine sú zložení z tvarov, ktoré pripomínajú časti aerodynamických lietajúcich strojov.

Na zamyslenie

Aký je rozdiel medzi vtákom z obrazu a vtákom, ktorý je logom Slovenských aerolínií?

Sú všetky vtáky vyfarbené?

Ako by vyzeral obraz, keby línie boli nakreslené čiernou ceruzkou na bielom podklade?

O nepodarenej vtáčkarke

Bola raz jedna veľmi nešikovná vtáčkarka. Nikto si už nepamätá, kedy naposledy chytila a predala dáke vtáča.

Mala byť opatrnejšia, keď chytala vtáky do sietí! Lebo siete a klietky sú malé zamrežované väzenia. Hranice. Ľudia si namýšľajú, že sú pánmi klietok, ale kdeže! Vtáčatá majú svoje vlastné hranice. Pomocou nich si držia ľudí od tela. Dovolia ľuďom, aby ich pozorovali, no nesmú prekročiť ich jasné neviditeľné čiary – inak frnk! Alebo ešte horšie, môže sa stať, že si vtáky ľudí ulovia. A presne to sa prihodilo našej nešikovnej vtáčkarke.

Jedného dňa chytila do siete drobnú sýkorku. Keď ju vymotávala zo zajatia, pocítila, ako jej v hrudi tiká horúce srdiečko. Sýkorkino vyplašené srdce sa trepotalo tak divoko, až sa vtáčkarka preľakla, že jej praskne. To by bola patália! Čo by si počala s mŕtvym vtáčaťom? Tak sa báli obe. Možno práve z tej obavy vtáčkarka otvorila dlaň. Vtáča však, dozaista od strachu, neufrnklo hneď. Na okamih naklonilo hlávku a zahľadelo sa vtáčkarke do očí. Ak raz vtáča hlbokým pohľadom otvorí ľudské srdce, zavrieť ho už nemožno. Sýkorka ufrnkla. Vtáčkarka jej zamávala a zvolala:

„Len si leť. Ľahko si ulovím iné vtáča.“

A vtáčatko zašvitorilo:

„Tak si bež, ľahko si lapím iného človeka.“

Od tej chvíle už vtáčkarka nepredala ani jediné vtáča. Na jej siete padal prach, chladné klietky zívali prázdnotou a rozkvitali hrdzou. Odkedy jej klietky zostali prázdne, vedela sa slobodne dívať z okna. Otvorenými dlaňami mávala vtáčatám vždy, keď jej prefrnkli popred nos. V zime sypala na okenné rímsy sladké semienka. Vtáky jej za to nôžkami vyšívali krehké čipky do snehu.

To sa stáva medzi ľuďmi a vtákmi. Ľudia chytajú vtáčatá za krídla, vtáky chytajú ľudí za srdcia.

UMENIE JE HRA... JE AJ HRA UMENIE?

Ľ. Fulla

O hre bolo toho povedané a napísané už veľa. Je to zábava pre deti, ale aj dospelých. Hier poznáme úžasné množstvo. Múdri ľudia hovoria, že sú prípravou na dospelosť. Napríklad pri hre na lekára s hračkárskymi lekárskymi nástrojmi. Aj umenie je hra, povedal Ľudovít Fulla. Hráme sa s farbami, líniami, tvarmi aj našou fantáziou.

Aký je hlavný rozdiel medzi obrazmi?

POZITÍV

NEGATÍV

Aktivita

Do knihy nakresli pozitív svojej vlastnej vtáčej krajiny.

